

**POLITICKÝ PLAKÁT A PROPAGANDA / „Obrazy moci, moc obrazů“ -
Praha, Galerie U Křižovníků (26. 1. – 30. 3. 2005)**

SORELA i socialistická společnost patří k oblíbeným tématům, přičemž pomalu přestávají být lehce humornou kuriozitou (nejen) československou a dostává se jim i zasvěcené analýzy. Mezi popularizační výsledky bádání patřila výborná výstava v pražském Rudolfinu a nově se o oslovení veřejnosti pokouší i expozice v galerii U Křižovníků, která prezentuje jednu z klíčových složek socialistického realismu – složku agitačně-estetickou, tedy dobovou propagandu na plakátech. Poměrně rozsáhlá expozice vychází výhradně ze soukromých sbírek a z kolekce Moravské galerie v Brně a nabízí zajímavý pohled na dobový mechanismus státní manipulace – přičemž pod hodně široce vymezeným tématem se skutečně skrývá pouze socialistický propagandistický aparát.



Expozice je rozdělená do pěti tematických oblastí – v první místnosti narazí návštěvník na téma „**Krásný nový svět**“, které si klade za cíl zmapovat prezentaci neutopické utopie, hybné síly lidových mas i jejich hybatelů. Další místnost pak mapuje **ikonickou podstatu socialistického realismu**, zjevně příbuznou s náboženstvím. Místnost třetí si klade za cíl ukázat **totalitaristický princip** na dobových plakátech, jeho pronikání do běžného života a bezohlednou manipulaci.

Ve čtvrté sekci shledá návštěvník názorné ukázky hesla: **poručíme větru dešti**, tedy přetváření přírody ve jméno pokroku... Konečně místnost pátá odhaluje tzv. **maškarádu**, tedy idealizované podoby moci a jejich propagandistické prezentování pro běžnou společnost.



Za zásadní problém jinak záslužné výstavy považuji v zásadě dva fakty. Za prvé: matoucí míchání několika údobí a dvou národních (kulturních) prostorů. V jednotlivých místnostech se prolínají československé a sovětské sovětské plakáty, přičemž ty tuzemské zabírají období od roku 1946 až do éry normalizace, zatímco sovětské mají těžiště především ve 30. letech 20. století. Ačkoli je silný vliv exemplářů ze SSSR na československou koncepci patrný, dochází k poněkud vágnímu prolínání různých etap a ideových stádií socialismu. Diskutabilní mi též přijde zařazení plakátů z roku 1946, které, ač svou koncepcí odpovídá povšechnému titulu výstavy, rozhodně nenáleží do oblasti socialistického realismu (jejich propagovaná oblast by se dala označit za oblast všennárodního zájmu bez jasného manipulátora v pozadí). Druhý zápor shledávám v tom, že naznačené tematické oddíly se prostupují a je velice nesnadné odlišit plakáty, které jednoznačně náleží do jedné z pěti vyčleněných prostor. Výsledkem je pocit stereotypního opakování podobných plakátů v různých místnostech. SORELA proslula právě konzistentním tematickým a ideovým plánem, proto mi zvolený přístup přijde poněkud nešťastný. Je zřejmé, že šlo především o mnohost, která však v žádném případě nezvyšuje informační hodnotu expozice. Jednotlivé plakáty jsou opatřeny pouze základním popiskem (kdo, kdy, překlad hlavního sloganu) a po chvíli začnou splývat do rudé masy, ve které se jen těžko lze orientovat. Navíc je jejich design velice podobný (kolážovistost, estetika postav, barevná kompozice atd.), proto se nabízí otázka, zda spíše nestálo za to vybrat ty reprezentativnější vzorky a opatřit je poněkud pečlivějším popisem...









Alena Škrabalová
www.cestyrodu.cz